

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 1, Article Number:1B0022

MEDICAL SCIENCES

Received: October 2010

Accepted: January 2011

Series : 1B

ISSN : 1308-7312

© 2010 www.newwsa.com

Gül Pınar

Başkent University

gpınar_1@hotmail.com

Ankara-Turkey

**PERİMENOPAZAL DÖNEMDEKİ KADINLARIN KONTRASEPTİF KULLANIMI VE KARŞILANMAYAN
KONTRASEPSİYON GEREKSİNİMLERİ**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, perimenopozal dönemdeki kadınların kontraseptif yöntem kullanımı, karşılanmayan kontraseptif gereksinimleri, bu konudaki görüşleri ve yöntem kullanımını etkileyen faktörleri saptamaktır. Başkent Üniversitesi Hastanesi Menopoz Polikliniği'ne başvuran gönüllü toplam 220 perimenopozal kadın çalışmaya dahil edilmiştir. Kadınların ortalama yaşı 47.0±3.5 ve kontraseptif yöntem kullanım oranı %51.4'dür. En sık seçilen etkili kontraseptif yöntemler Rahim içi araç (%39.1) ve prezervatiftir (%29.2) idi. Hormonal kontrasepsiyon perimenopozal periyoddaki kadınlar için önerilen yöntemler olmasına rağmen, hastanemiz Menopoz Polikliniği'ne başvuran perimenopozal dönemdeki kadınların sadece %12.4'ü bu yöntemleri tercih etmektedir. Geri çekme yönteminin kullanım oranı %17.7'dir. Bu çalışmada, etkili kontraseptif yöntem kullanımı düşük bulunmuştur. Bu nedenle Perimenopozal dönemde etkili yöntem kullanımını artırmak için, sağlık merkezlerinde sunulan hizmetler arasında yer alan kontrasepsiyon danışmanlık hizmetleri'nin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Perimenopoz, Perimenopozal Dönem, Kontrasepsiyon, Kontraseptif Yöntemler, Aile Planlaması

CONTRACEPTIVE USE AND UNMET NEED FOR CONTRACEPTION IN PERIMENOPAUSAL WOMEN

ABSTRACT

To detect usage situation of contraceptive methods perimenopausal period's women's, unmet need for contraception, opinions and affects of usage situation methods of contraception. A total of 220 voluntarily participated perimenopausal women who applied to Outpatient Menopause Clinic of Baskent University hospital were enrolled into this study. Mean age of the women was 47.0±3.5. The ratio of using a method among contraceptive methods was 51.4%. The most common selected modern contraceptive methods were IUD (31.9%) and injectable (29.2%). Although hormonal contraceptions are suggested method for women in perimenopausal period, only 12,4% of premenopausal women applying outpatient menopause clinic of our hospital have chosen these methods. The ration of using withdrawal method was 17.7%. In this study, it was found that the use of modern contraceptive methods is in a low rate among the perimenopausal women. In order to increase the rate of efficient method in perimenopausal period consultation services on contraception presented by health centers is highly recommended to become widespread.

Keywords: Perimenopause, Premenopausal Period, Contraception, Contraceptive Methods, Family Planning

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Menopoz öncesi klimakterik semptomlarla, menopoz sonrası bir yıla kadar ortalama beş yıllık bir zaman dilimi olan perimenopozal dönem istenmeyen gebeliklerle sık karşılaşılan, kadının kontraseptif ihtiyacının devam ettiği bir periyottur [1 ve 2]. Menopoz yaş ortalaması Dünya'da 51, Avrupa'da 52, ülkemizde 47 olarak bildirilmektedir [3]. 40 yaş ve üstü kadınlarda görülen istenmeyen gebelikler anne ve bebek için yüksek sağlık riskleri getireceğinden bu dönemde kontrasepsiyonun büyük önemi vardır [4]. Çalışmalar fertilitatesini tamamlayan kadınların yaklaşık %60'ının henüz postmenopozal döneme geçmediğini ve istenmeyen gebeliklere bağlı olarak indüklenmiş abortus oranlarının arttığını göstermektedir [5 ve 6]. Türkiye'de, her yıl 2 milyon gebelik gerçekleşmekte, bunların 550.000'i (%30) istenmeyen gebeliktir. Premenapoz dönemde bu oran %70'leri geçmektedir. Bu dönemde 600.000 gebelik ise kürtajla sonuçlanıyor[1].

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Perimenopozal dönemle ilgili çalışmalar çok sınırlı olduğundan bu döneme ait yöntem kullanımı ve karşılanmayan kontrasepsiyon gereksinimleri ile ilgili pek bir bilgiye rastlanmamıştır. Ancak, 2008 Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması'nın (TNSA-2008) sonuçlarına göre [7]; ülkemizde yıllar içinde önemli düzeyde iyileşme görülmeyle birlikte bu yaş grubunda etkili yöntem kullanımı halen istenilen düzeyde değildir (%35). TNSA-2008 verilerine bakıldığında, bu yaş grubunda diğer yaş gruplarında olduğu gibi sterilizasyon, bariyer metodlar, RİA, enjektabl preparatlar, oral kontraseptif yöntemler (OKS)ve geleneksel yöntemlerden geri çekme seçenekler arasındadır. Kişinin kalıcı sterilizasyon isteğinin olup olmadığı, cinsel ilişki sıklığı, cinsel yolla bulaşan hastalıklara (CYBH) karşı yüksek risk taşıyıp taşımadığı, menstrüel düzensizliklerinin olup olmadığı, vazomotor semptom varlığı, jinekolojik kanserlerden veya osteoporozdan korunma gibi seçilecek olan kontraseptif yöntemlerin non-kontraseptif sağlık yararları konusunda istekleri sorgulanarak uygun yöntemin kullanılması için planlamaya gidilmelidir [8 ve 9]. Aksi halde ileri yaş gebeliği ve doğumlar ciddi psikolojik, fiziksel, sosyolojik ve ekonomik problemleri beraberinde getirmektedir. Bu olgularda spontan abortus, konjenital anomalili fetus doğurma, kronik hipertansiyon, preeklampsi, malprezentasyon, disfonksiyonel travay ve sezeryan oranı artmaktadır[5].

Premenapozal yıllardaki gebelik sonuçlarının 20-25 yaş grubu gebelik sonuçları ile yapılan karşılaştırmasında maternal mortalitenin ortalama olarak 6 kat daha fazla olduğu gözlenmektedir[4,6]. Bu nedenle kadın sağlığını koruma yönünden doğurganlık devam ettiği sürece, kontrasepsiyonun iyi bilinmesi, dikkatle uygulanması gerekliliği perimenopozal dönemde daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda, temel sağlık hizmetlerinde çalışan sağlık çalışanlarının anahtar rol üstlenmesi gerekmektedir [1 ve 10].

Bu görüşten hareketle çalışma, Başkent Üniversitesi Hastanesi Menopoz Polikliniği'ne başvuran perimenopozal dönemdeki kadınların tercih ettikleri kontraseptif yöntemler, bu yöntemler konusundaki görüşleri ve yöntem kullanımını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

3. GEREÇ VE YÖNTEM (MATERIAL AND METHOD)

Bu araştırma, betimsel bir çalışmadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş Nisan 2009-Eylül 2009 tarihinde Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi Menopoz Polikliniği'ne başvuran, araştırmaya katılmayı kabul eden 220 perimenopozal dönemdeki kadın araştırma kapsamına alınmıştır. 40-55 yaş arası, evli, düzenli seksüel aktivitesi olan, eşinde ve kendisinde infertil öyküsü olmayan, henüz menopoza girmeyen ya da girmek üzere olanlar (adet kesilmesinin 1 yılı geçmediği vakalar) araştırmaya alınmıştır.

Perimenepozal dönemdeki kadınların yaşı, eğitim düzeyleri, doğum sayısı, en son doğumundan sonra geçen süre, daha önce kullandıkları yöntem, şundaki kontraseptif yöntem kullanım düzeyleri ile ilgili bilgileri elde etmeye yarayan "Hasta Tanıtım Formu" kullanılmıştır. Form 24 sorudan oluşmaktadır. Görüşme formunda ilk 5 soru demografik bilgileri, geriye kalan 15 soru kontraseptif yöntem kullanımı ile ilgili soruları içermektedir. Araştırmanın yürütülebilmesi için Başkent Üniversitesi Araştırma ve Etik Kurul'dan gerekli izinler ve araştırmaya katılan kadınlardan yazılı onam alınmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS 11,0 paket programı kullanılarak sayı, yüzde, ortalamaları alınmış ve ki-kare analizleri yapılmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Tablo 1. Araştırma grubunun bazı özellikleri
(Table 1. Some of characteristics for the study group)

ÖZELLİKLER	n	%
Yaş		
40-44	50	22,7
45-49	129	58,6
≥50	41	18,7
Eğitim		
İlköğretim	34	15,5
Lise	113	51,3
≥Üniversite	73	33,2
Çalışma durumu		
Çalışıyor	108	49,1
Ev hanımı	112	50,9
Beden Kütle İndeksi (BKİ)		
Normal (18,5-24,5 kg/m ²)	63	28,6
Şişman (≥25 kg/m ²)	157	71,4
Sigara kullanımı		
Evet (≥10 adet/gün)	176	80,0
Hayır	44	20,0
Sistemik hastalık		
Var	55	25,0
Yok	165	75,0
Toplam	220	100,0

Araştırma grubunun yaş ortalaması 47,04±3,58 (min:40, max:55). Tablo 1'de görüldüğü gibi, araştırma grubunun %51,3'ü lise mezunu, %50,9'u ev hanımı, %71,4'ünün BKİ normalin üzerinde (≥25 kg/m²), %20'si sigara kullanmakta (≥10 adet/gün) ve %25'inin sistemik hastalığı (%16,8'inde hipertansiyon, %6,4'ünde diyabet, %1,8'inde tiroit) bulunmaktadır.

Tablo 2. Araştırma grubunun doğurganlık özellikleri
(Table 2. Reproductive characteristics for the study group)

ÖZELLİKLER	n	%
Gebelik sayısı		
1-2	68	30,9
3-4	95	43,2
≥5	57	25,9
Yaşayan çocuk sayısı		
1-2	119	54,1
≥3	101	45,9
D&C öyküsü		
Var	82	37,3
Yok	138	62,7
Son doğumdan sonra geçen süre		
4-11 yıl	53	24,1
12-19 yıl	108	49,1
≥20 yıl	59	26,8
Toplam	220	100,0

Gebelik sayısı ortalaması $3,59 \pm 1,96$ (min:1, max:11), çocuk sayısı ortalama $2,51 \pm 1,06$ (min:1, max:7). Tablo 2'de araştırma grubunun %43,2'sinin 3-4 gebeliği olduğu, %54,1'inin 1-2 çocuğa sahip olduğu, %37,3'ünün planlanmayan gebeliğe bağlı D&C öyküsü bulunduğu, %49,1'inin son doğumdan sonra 12-19 yıl (ort:15,58 $\pm$ 4,99, min:5, max:29) geçtiği belirlenmiştir.

Tablo 3. Araştırma grubunun kontraseptif özellikleri
(Table 3. Contraceptive characteristics for the study group)

ÖZELLİKLER	n=220	%
Kontraseptif kullanımı		
Evet	113	51,4
Hayır	107	48,6
Kontraseptif yöntemler (%82,3 modern yöntem)	n=113	
RİA	36	31,9
Prezervatif	33	29,2
Geri çekme	20	17,7
Tüpligasyon	10	8,8
OKS	9	8,0
Enjeksiyon	5	4,4
Yöntem kullanım süresi	n=113	
>1 yıl	13	11,6
1-5 yıl	12	10,6
6-10 yıl	44	38,9
≥11 yıl	44	38,9
Önceden kontrasepsiyon kullanımı		
Evet	175	79,5
Hayır	45	20,5
Toplam	220	100,0

Tablo 3'de araştırma grubunun %51,4'ü araştırmanın yapıldığı dönemde kontraseptif bir yöntem kullanmaktadır (n=113). Bunların %31,9'u RİA, %29,2'si prezervatif, %17,7'si geri çekme, %8,8'i tüpligasyon, %8,0'i OKS, %4,4'ü enjeksiyon yöntemi kullanmaktadır. Yönteme uyum açısından kullanım süresine bakıldığında, %77,8'inin >5 yılın kullandığı görülmektedir. Daha önce yöntem kullanma oranları %79,5'dir.

Kadınların %89,4'ü menopoz belirtileri başlamasıyla birlikte kontraseptif kullanımına gerek duymadıkları ya da yeterli farkındalıkları olmadığı için yöntem kullanmadıklarını belirtmiştir. Araştırmaya katılanların %61,5'inin kontraseptif yöntemler konusunda yeterli bilgiye sahip olduğu ve bu bilgiyi daha çok sağlık personelinin (%56,8) edindikleri belirlenmiştir. Bunu daha sonra arkadaş (%27,3) ve internet (%25) yanıtları izlemiştir. Araştırmaya katılanların %48,6'sı kontraseptif kullanmadığı halde %79,1'i menopoz öncesi dönemde kontraseptiflerin kullanılması gerektiğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılanların, kontraseptifler konusunda en fazla bilgi edinmek istedikleri hususlar; yöntemlerin etkililiği, etki mekanizması, yan etkileri, cinsel yaşam üzerine etkisi, yararları, bulaşıcı hastalıklara karşı koruyuculuğu şeklindedir.

Tablo 4. Araştırma grubunun bazı özellikleri ile yöntem kullanımı arasındaki ilişki
(Table 4. The relationship between some of characteristics and usage situation methods for the study group)

SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLER	Yöntem Kullanımı				İstatistik
	Evet		Hayır		
	Sayı	%	Sayı	%	
Yaş					
40-44	28	56,0	22	44,0	$\chi^2 = 20,66$ $p = ,000$
45-49	77	59,7	52	40,3	
≥50	8	19,5	33	80,5	
Eğitim durumu					
İlköğretim	12	35,3	22	64,7	$\chi^2 = 15,80$ $p = ,000$
Lise	50	44,2	63	55,8	
>Üniversite	51	69,9	22	30,1	
Sigara kullanma					
Hayır	105	59,7	71	40,3	$\chi^2 = 24,24$ $p = ,000$
Evet	8	18,2	36	81,8	
Sistemik hastalık					
Yok	97	85,8	68	14,2	$\chi^2 = 28,41$ $p = ,000$
Var	16	29,0	39	71,0	
Çalışma durumu					
Evet	68	63,0	40	37,0	$\chi^2 = 11,42$ $p = ,001$
Hayır	45	40,2	67	59,8	
Çalışma durumu					
Evet	68	63,0	40	37,0	$\chi^2 = 11,42$ $p = ,001$
Hayır	45	40,2	67	59,8	
D&C öyküsü					
Var	24	29,3	58	70,7	$\chi^2 = 24,54$ $p = ,000$
Yok	89	64,5	49	35,5	
Önceden kontraseptif kullanımı					
Evet	109	62,3	66	37,7	$\chi^2 = 40,85$ $p = ,000$
Hayır	4	8,9	41	91,1	
Premenopozda yöntem kullanılmalı					
Evet	100	57,5	74	42,5	$\chi^2 = 12,42$ $p = ,000$
Hayır	13	28,3	33	71,7	
Kontraseptif hakkında bilgi alma					
Aldım	88	63,8	50	36,2	$\chi^2 = 22,80$ $p = ,000$
Almadım	25	30,5	57	69,5	
Kontraseptif hakkında yeterli bilgi					
Evet	79	64,2	44	35,8	$\chi^2 = 14,77$ $p = ,000$
Hayır	28	36,4	49	63,6	

Tablo 4’de 45-49 yaş grubundakiler, eğitim düzeyi yüksek olanlar, D&C olmayanlar, sigara içmeyenler, sistemik bir hastalığı olmayanlar, önceden kontraseptif kullananlar, menopoz öncesinde kontraseptif kullanımının gerekli olduğunu düşünenler, kontraseptif hakkında bilgi alanlar ve bilgilerini yeterli görenler perimenopoz dönemde daha fazla oranda kontraseptif yöntem kullanmaktadır. Aradaki fark istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Diğer bağımsız değişkenlerle yöntem kullanımı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

5. TARTIŞMA (DISCUSSION)

Perimenopozal dönem; 40 yaşından başlayarak menopozdan yaklaşık alt yıl önceki dönemi kapsamaktadır [1]. Bu dönemde menstruasyon yavaş yavaş azalabilir, aniden kesilebilir veya düzensiz hale gelebilir. Her siklus arasındaki süre uzadıkça kadınların çoğu bu dönemde kontraseptif yöntem kullanmayı gerekli görmeyebilmektedir [8]. Çalışmada kadınların yaklaşık yarısının kontraseptif yöntem kullanmadıkları ve bunların üçte ikisinin, menopoz belirtilerinin başlaması ile birlikte gebelik riskinin ortadan kalktığını, bu nedenle korunmaya gerek duymadıkları belirlenmiştir. Oysa premenopozal dönemde, kadınların ovulasyon oranının postmenopozal döneme göre önemli şekilde farklılık gösterdiği belirtilmiş ve premenopozal dönemde oluşabilecek gebeliğin getireceği risklere dikkat çekilmiştir [2].

Perimenopozal gebeliklerde plenta previa, preeklamsi, preterm eylem, vaginal yırtıklar, elektif yada acil sezaryan, doğum sonrası hemoraji, düşük doğum ağırlıklı bebek ve ölü doğum riski artmaktadır [4]. Ayrıca 40 yaş üstündeki gebeliklerde down sendromlu bebek doğurma riski $1/84$ ’e düşmektedir [1]. Bu dönemde karşılaşılabilecek planlanmamış bir gebelik, kadının duygusal stres yaşamasına aynı zamanda bazı alanlarda sosyal izolasyonuna neden olabilir. Üreme sağlığı kapsamında, perimenopozal dönemdeki kontrasepsiyon eğitimi, iletişim ve danışmanlık hizmetleri temel üreme hakkı olarak görülmektedir [2].

Türkiye’de toplam doğurganlık hızı, son otuz yılda yarı yarıya, son on yılda (1998-2008 döneminde) ise %18 azaldığı bildirilmekteyse (2.1’e gerilemiştir)de halen istenilen düzeyde değildir. 2008 TNSA verilerine göre, doğurganlık çağının sonlarındaki kadınlarda (45-49 yaş grubundaki kadınlar) ortalama çocuk sayısı 4’e yaklaşmaktadır. Buna göre, 40-44 yaşta kadın başına ortalama çocuk sayısı 3,20, 45-49 yaşta 3,51’dir [7]. Çalışmada ortalama çocuk sayısı $2,51\pm 1,06$ olarak bulunmuştur.

Bu çalışmada kadınların yaklaşık üçte ikisi kontraseptif yöntemleri bildikleri (%61,5) ve %79,1’i perimenopozal dönemde yöntem kullanılması gerektiğini düşündükleri halde yaklaşık yarısının (%48,6) yöntem kullanmadığı belirlenmiştir. Çalışmanın bulgularına benzer olarak, TNSA 2008 verilerine göre, kadınların tamamının kontraseptif yöntemlerden en az birini bildikleri halde yöntem kullanımının oldukça düşük olduğu belirtilmektedir [7]. Çalışmada kontrasepsiyon ile ilgili bilgiyi sıklıkla sağlık personelinin edindiklerini ancak, bunların önemli kısmının bilgilerini yeterli bulmadıkları belirlenmiştir. Bu sonuç da ülke verileri ile uyumludur [7].

Hem reproduktif hem de perimenopozal yaşlarda kontraseptif seçimi sosyokültürel, demografik, etnik ve dini faktörlerden etkilenebilmektedir. Gelişmiş ülkelerdeki perimenopozal dönemdeki kadınların çoğu kontraseptif yöntemler arasında; bariyer metodlar, RİA, vazektomi ve cerrahi sterilizasyonu tercih etmektedir. Ülkemizde son yıllarda 2008 TNSA verilerine göre, geleneksel yöntemlerden modern yöntemlere (RİA, kadın ve erkek sterilizasyonu, kondom) bir kayma olduğu bildirilmiştir [7]. Çalışmada kontraseptif kullananlar arasında en fazla kullanılan yöntem RİA ve prezervatif’dir. %10’undan azı hormonal yöntem olan OKS ve enjeksiyon yöntemini kullanmaktadır. Kontraseptif dışında cinsel yolla bulaşan hastalıklardan da korunması açısından bariyer yöntemin ve modern yöntem olması açısından RİA’nın tercih edilmesi olumlu görülmektedir ancak grubun

yaklaşık yarısı tarafından kontraseptif kullanılmaması bu konuda yeterince farkındalığın olmadığını düşündürmektedir. Üstelik geleneksel yöntem olan "geri çekme" metodunun halen önemli bir oranda tercih edilmesi dikkat çekici bir bulgu olarak görülmektedir. Ülkemizde geleneksel bir yöntem olan geri çekmenin en yaygın kullanılan yöntemler arasında tüm yaş gruplarındaki kadınlar tarafından benzer oranda kullanıldığı, yaygınlığında son 20 yılda önemli bir değişim olmadığı, Türkiye'deki her 4 evli çiftten 1'inin geri çekme yöntemi kullanmaya devam ettiği bilinmektedir(7).

Morbiditesi kadın sterilizasyonundan çok daha düşük olan erkek sterilizasyonu perimenopozal kadınlar için uygun bir seçim olmasına karşın, araştırma grubunda erkek sterilizasyonun yer almadığı görülmektedir. Yine son yıllarda deri altı sistemlerin kullanıldığı bildirilmekteyse de (1,8) çalışmada bu yöntemler yer almamaktadır. İnal ve ark. [11] çalışmasında toplam perimenopozal dönemdeki 442 olgunun 137 (%31)'si OKS, 126 (%28,5)'sı DMPA, 81 (%18,3)'i RİA, 48 (%10,9)'i aylık enjeksiyon, 34 (%7,7)'ü tüpligasyonu, 9 (%2)'u vazektomi ve 7 (%1,6)'si prezervatifi tercih ettikleri saptanmıştır. Burada çalışmanın aksine, hormonal kontraseptifler yaygın olarak kullanılırken (yaklaşık %70'i) bariyer yöntemlerin tercih edilme oranı sadece %1,6'dır.

TNSA 2008 verilerine göre [7], 40-44 yaş arası grubun herhangi bir yöntem kullanma oranı %78,6 iken, etkili yöntem kullanma oranı %46'ya (%18,8 RİA, %13,1 tüpligasyon, %11,1 prezervatif, %2,4 OKS) 45-49 yaş arası kadınlarda herhangi bir yöntem kullanma oranı %58,9 iken, etkili yöntem kullanma oranı % 35,1'e (%12,4 RİA, 11,5'i tüpligasyon, %8,4 prezervatif, %2,1 OKS) düşmektedir. Görüldüğü gibi yaş ilerledikçe yöntem kullanma oranı düşmekte, özellikle de etkili kontraseptif yöntem kullanma oranı bir hayli azalmaktadır. Çalışmada da ülke verilerine benzer şekilde yaş arttıkça yöntem kullanımı düşmektedir.

Çalışmada eğitim düzeyi ve çocuk sayısı ile kontraseptif yöntem kullanımları arasında doğrusal bir ilişki görülmektedir. Buna göre, eğitim düzeyi ve yaşayan çocuk sayısının artması ile yöntem kullanımı hızlı bir şekilde artmaktadır. Konu ile ilgili yapılmış diğer çalışmalarda da benzer bulgular elde edilmiştir [7, 8, 12 ve 14].

Ülkemizde olduğu gibi bazı gelişmiş ülkelerde 40 yaş üzeri yasal gebelik sonlandırmalarının ergenlik dönemindekilerden çok daha fazla olduğu, en önemli nedenin ise kontrasepsiyona bu dönemde önem verilmediği şeklinde bildirilmektedir [2]. Çalışmada istenmeyen gebeliğe bağlı kürtaj oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Bu sonuç, önemli ölçüde karşılanmayan kontraseptif gereksinimlerin olduğu ve bu gereksinimin devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Perimenopozal grupta kontraseptif kullanımında bazı sınırlılıklardan bahsedilmektedir [5]. Kaunitz [15], perimenopozal dönemdeki kadınların büyük çoğunluğunun, özellikle sigara içmeyenlerin kontraseptif yararı ile birlikte menstrual düzensizlik, kemik bütünlüğü koruması, vazomotor değişiklikleri düzenlemesi, uzun dönemde endometrium ve over kanseri riskini azaltması nedeniyle OKS'leri tercih ettiklerini belirtmiştir. Diğer bir çalışmada, kardiyovasküler risk faktörleri olan grubun daha sıklıkla sterilizasyon, bariyer yöntemler, progestin içeren kontraseptifler ve RİA'yı tercih ettikleri belirtilmiştir [14].

Çalışmada düşük yapanlar, sigara içmeyenler, sistemik bir hastalığı olmayanlar, önceden kontraseptif kullananlar, menopoz öncesinde kontraseptif kullanımının gerekli olduğunu düşünenler, kontraseptif hakkında bilgisi olanlar ve bilgilerini yeterli görenler perimenopoz dönemde daha fazla oranda kontraseptif yöntem kullanmaktadır. Sözü edilen değişkenlerle aradaki fark anlamlı bulunurken ($p < 0,05$) diğer bağımsız değişkenler arasında yöntemlerin kullanımı açısından önemli bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATION)

Çalışmada, perimenopozal dönemde kontraseptif kullanımının düşük olması bu yaş grubundaki kadınların karşılanmayan kontraseptif gereksinimleri olduğu, aynı zamanda kadınların menopoz belirtileri başlar başlamaz kontraseptif kullanımına ihtiyaçlarının olmadıklarını düşünmeleri, planlanmayan gebeliklere bağlı kürtaj oranının yüksek olması ve bilgilerinin yeterli olmadığını belirtmeleri bu konuda bilgi eksiklikleri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, araştırmaya katılan kadınların eğitim-danışmanlık gereksinimlerinin karşılanması, kontraseptif seçimine ve yöntemlerin devamlılık oranlarına etki eden faktörleri araştıran kapsamlı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Taşkın, L., (2007).Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği, Sistem Ofset Matbaacılık, VIII. Baskı, İstanbul, ss:124-6.
2. Günalp, S. ve Tuncer, Z.S., (2004). Kadın Hastalıkları ve Doğum Tanı ve Tedavi, Pelikan Yayınları,1. Baskı, Ankara, ss:603-629.
3. Skouby, S.O., (2004). Contraceptive use and behavior in the 21st century: a comprehensive study across five European countries. Eur J Contracept Reprod Health Care: 9, pp:57-68.
4. Abu-Heija, A.T., Jallad, M.F., and Abukteish, F., (2000). Maternal and perinatal outcome of pregnancies after the age of 45. Journal of Obstetrics and Gynaecology Research: 26(1),pp:27-30.
5. Bhatena, R.K. and Guillebaud, J., (2006). Contraception for older woman: an update. Climacteric: 9(4), pp:264-76.
6. Göl, M., Aydın, Ç., Güven, C.M., Yensel, U., Karcı, L. ve Baloglu, A., (2003). 40 yaş ve üzeri kadınlarda gebelik sonuçları. MN-Gynecol Obstet&Reprod Med: 9, ss:176-79.
7. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması Raporu (2008), Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etüdüleri Enstitüsü, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, Ankara.
8. Ergül, Ş. ve Temel, A.B., (2006). Premenopozal dönemde değişen gereksinimler ve kontrasepsiyon' Aile ve Toplum Dergisi:3(10),ss:55-61.
9. Belaisch, J., (2003). Contraception during the perimenopause. Presse Med: 32(14),pp:647-54.
10. Taneepanichskul, S., (2003). Dusitsin N. Contraception in perimenopause. J Med Assoc Thai: 86, pp:140-44.
11. İnal, M., Yıldırım, Y., Ertopcu, K., Özelmas, İ. ve Tınar, S., (2006). Ege Doğumevi Ve Kadın Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, Aile Planlaması Bölümü'ne 2001-2005 Yılları Arasında Başvuran Perimenopozal Kadınlar Tarafından Kullanılan Kontraseptif Yöntemler, ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi:7(2),ss:13-16.
12. Butarelli, M., Bodmer, C., Wunder, D., and Birkhäuser, M., (2001). Hormonal contraception in the perimenopause, Ther Umsch:58(9),pp:555-63.
13. Wordsworth, J.M., (2000). Contraception for the older woman-a century of change. Br J Fam Plann:26(1),pp:16-7.
14. Gebbie, A., (2003). Contraception in the perimenopause. Journal of the British Menopause Society: 9(3), pp:123-8.
15. Kaunitz, A.M., (2001). Oral contraceptive use in perimenopause. Am J Obstet Gynecol: 185(2), pp:32-7.